

UCHWAŁA NR XXXV/307/2022
RADY GMINY LISKÓW

z dnia 30 marca 2022 r.

**w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz
Przeciwdziałania Narkomanii na okres od 1 kwietnia 2022 roku do 31 grudnia 2025 roku programu
wchodzącego w skład Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 18 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn.: Dz. U. z 2022 r., poz.559 ze zm.), art. 4¹ ust. 1, 2, 2a i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn.: Dz. U. z 2021 r., poz. 1119) w zw. z art. 10 ust. 1, 2, 2a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn.: Dz. U. z 2020 r., poz. 2050) Rada Gminy Lisków uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się i przyjmuje do realizacji Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na okres od 1 kwietnia 2022 roku do 31 grudnia 2025 roku, w brzmieniu określonym w załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. 1. Na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii wykorzystuje się w całości dochody z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii realizowany jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liskowie

§ 3. Komisja przygotowuje raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który Wójt Gminy przedkłada radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lisków.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2022 roku

§ 6. Z dniem 31 marca 2022r traci moc Uchwała Nr XXXII/287/2021 Rady Gminy Lisków z dnia 21 grudnia 2021r w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2022 rok - programu wchodzącego w skład Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych oraz Uchwała Nr XXXII/288/2021 Rady Gminy Lisków z dnia 21 grudnia 2021r w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na 2022 rok - programu wchodzącego w skład Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych.

**Załącznik nr 1
do Uchwały Nr XXXV/307/2022
Rady Gminy Lisków
z dnia 30 marca 2022r.**

**GMINNY PROGRAM
PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
DLA GMINY LISKÓW
NA LATA 2022-2025**

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie
2. Diagnoza sytuacji lokalnej w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Gminy Lisków_
3. Analiza badanych problemów oraz cele możliwe do osiągnięcia
4. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025
5. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień
6. Koordynowanie zadań Programu
7. Finansowanie zadań Programu
8. Ewaluacja realizacji zadań.
9. Materiały źródłowe

1. Wprowadzenie

Podstawy prawne działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień w Polsce określają: ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 poz. 1119 i 2469), ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r., poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469), ustawa z 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2021 r. poz. 2469) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642)

Ustawy i rozporządzenie przywołane wyżej określają kierunki polityki państwa wobec alkoholu, narkotyków oraz uzależnień behawioralnych i regulują zagadnienia dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z tymi substancjami oraz uzależnieniami behawioralnymi i wskazują zadania i podmioty odpowiedzialne za ich realizację, a także określają źródła finansowania tych zadań przez samorzady gminne.

Zadania na rzecz ograniczania stosowania substancji psychoaktywnych, środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych (tzw. "dopalaczy") oraz ograniczania zachowań związanych z uzależnieniem behawioralnych zawierają ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii oraz Narodowy Program Zdrowia w celu operacyjnym 2: „Profilaktyka uzależnień” - Zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom.

Zarówno ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi jak i Narodowy Program Zdrowia wymieniają **ograniczenie dostępności alkoholu jako strategiczne zadanie samorządów gminnych w zakresie przeciwdziałania problemom alkoholowym**. Wysoka ranga, jaką ustawodawcy nadali tym formom oddziaływań, wynika z faktu, iż ograniczanie dostępności alkoholu jest jedną z najskuteczniejszych metod zmniejszających zarówno poziom spożycia alkoholu, jak i problemów społecznych z tym związanych.

Światowa Organizacja Zdrowia w raporcie dotyczącym państw Unii Europejskiej przedstawia swoje rekomendacje do sposobów niwelowania problemów alkoholowych. Wynika z nich, że „Dostępność alkoholu ma wpływ na wielkość konsumpcji, a ta z kolei ma wpływ na rozpowszechnienie problemów. Wzrost liczby punktów sprzedaży, przedłużenie

godzin otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku¹⁾. W uzasadnieniu podaje między innymi, że istotne w tych działaniach są również: kontrola sprzedaży i podawania napojów alkoholowych przez przedsiębiorców nimi handlujących, zwłaszcza w trosce o dzieci i młodzież.

Alkohol jest legalną substancją psychoaktywną i we wszystkich krajach europejskich jest traktowany jako towar szczególny, tym samym nie podlega regułom wolnego rynku i handel nim jest reglamentowany. W Polsce za realizację polityki ograniczającej dostępność alkoholu odpowiedzialny jest samorząd gminny. Reglamentację alkoholu rozpoczyna rada gminy poprzez podjęcie uchwał określających liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych i ograniczenia godzin nocnej ich sprzedaży na wynos. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii lata 2022-2025 jest elementem Strategii integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lisków na lata 2021-2025¹ i jest też odpowiedzią na występujące w społeczności lokalnej problemy związane z piciem alkoholu i używaniem substancji psychoaktywnych oraz uzależnieniami behawioralnymi. Gminny program party jest na analizie problemów, wynikających z diagnozy i potrzeb związanych z ich niwelowaniem oraz uwzględnia zasoby i środki, którymi Gmina dysponuje.

Z art. 12. 7. ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika, że maksymalna liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowanie miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych uwzględniają postanowienia gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Akty prawne regulujące kwestie konstruowania, finansowania i realizacji działań z przedmiotowego zakresu:

1. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r. poz. 1119);
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050);
3. Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (Dz. U. z 2021 r. poz.1956);
4. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);

¹⁾J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i Narkomania”, tom 18, nr 4/2005.

1 Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lisków na lata 2021-2025.

5. Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1057 ze zm.);
6. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2021 r. poz. 711 ze zm.);
7. Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 176);
8. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.);
9. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.);
10. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1285 ze zm.);
11. Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 ze zm.);
12. Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2020 r. poz. 685);
13. Ustawa z dnia 6 marca 2018 r. prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2022 r. poz. 24):
14. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021 – 2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).

2. Diagnoza w zakresie problemów związanych z używaniem alkoholu i narkotyków przez mieszkańców Gminy Lisków

Dane uzyskane od podmiotów realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.

	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców ogółem	5286	5260	5182

⇒ Uchwały i zarządzenia dotyczące lokalnej polityki wobec alkoholu

Tab. 1. Liczba uchwalonych zezwoleń i zezwolenia wydane przedsiębiorcom w latach 2018-2020.

	2019	2020	2021
Liczba zaplanowanych zezwoleń (uchwały)	45	45	45
Liczba zezwoleń wydanych (udzielonych) przedsiębiorcom	45	44	37
Liczba zezwoleń „niewykorzystanych”	0	1	8

--	--	--	--

⇒ Rynek napojów alkoholowych w Gminie

Tab. 2. Wartość alkoholu sprzedanego w placówkach na terenie gminy na podstawie oświadczeń złożonych przez przedsiębiorców.

	2019	2020	2021
Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem na wsi	2.573.975 zł	2.395.086 zł	3.202.833 zł
Liczba mieszkańców ogółem w poszczególnych latach	5286	5260	5182
Kwota, którą rocznie przeznacza na zakup alkoholu każdy mieszkaniec	486,94 zł	455,34 zł	618,06 zł

Wartość sprzedanego alkoholu w placówkach handlujących alkoholem w Gminie w 2021 roku wzrosła w porównaniu z 2020 o kwotę 807 747 zł. To duży wzrost kwoty, świadczący o dużej dostępności alkoholu w Gminie. Kolejnym, czułym wskaźnikiem wzrastającej dostępności alkoholu jest kwota, którą rocznie przeznacza na zakup alkoholu każdy statystyczny mieszkaniec Gminy (w tym dziecko) i wyniosła w 2021 roku **618,06 zł**.

Tab. 3. Liczba osób na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych ogółem – w pierwszej tabeli jest liczba mieszkańców

	2019	2020	2021
Liczba mieszkańców ogółem w poszczególnych latach	5286	5260	5182
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych	17	16	13
Liczba osób przypadających na 1 punkt sprzedaży napojów alkoholowych	312	329	398

Z powyższych danych wynika, że w 2021 roku na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Lisków przypada **398 osób**. Według Światowej Organizacji Zdrowia na jeden punkt sprzedaży napojów alkoholowych powinno przypadać nie mniej niż 1000-1500 osób. **Wraz ze wzrostem dostępności alkoholu, wzrasta liczba szkód generowanych przez alkohol.**

Rada Gminy nie przyjęła uchwały w sprawie ograniczenia w godzinach nocnych sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – w sklepach, w tym na stacjach paliw). Nie przyjęła również uchwały w sprawie stałego lub czasowego zakazu sprzedaży, podawania, wnoszenia oraz spożywania napojów alkoholowych na określonym obszarze Gminy.

Tab. 4. Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

	2019	2020	2021
Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych ogółem	0	0	5
w tej liczbie OSP	0	0	0

⇒ Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Tab. 5. Realizacja ustawowych zadań komisji rozwiązywania problemów alkoholowych

Zadania Komisji	2019	2020	2021
1. Podejmowanie czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu wobec osób uzależnionych od alkoholu, w tym:	29	30	29
- liczba rozmów motywujących do podjęcia leczenia	22	25	24
- liczba osób zmotywowanych do podjęcia leczenia dobrowolnego	7	5	4
- liczba osób pozostający w trakcie leczenia dobrowolnego	0	0	1

- liczba osób, które zostały skierowane na badanie przez biegłych,	0	0	0
- liczba wniosków skierowanych do sądu.	0	0	0
2. Realizowanie działań kontrolnych w stosunku do podmiotów prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych, w tym	0	0	0
- liczba zaplanowanych kontroli,	0	0	0
- liczba przeprowadzonych kontroli.	0	0	0
3. Opiniowanie wniosków przedsiębiorców ubiegających się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w tym:	0	0	0
- liczba zaopiniowanych wniosków o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych	0	0	0
4. Udział członków komisji w pracach grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	8	10	17

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana została na podstawie art. 41 ust. 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity Dz. U. z 2019 r. poz. 2277). Do głównych zadań realizowanych przez komisję należy prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz przeciwdziałaniu narkomanii, a w szczególności:

- Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych oraz członków ich rodzin (współuzależnienie)
- Udzielanie rodzinom, w których występują problemy z uzależnieniami ze szczególnym naciskiem na problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
- Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej skierowanej pośrednio i bezpośrednio do dzieci i młodzieży
- Wspomaganie działań instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych

Do zadań GKRPA należy również przygotowywanie corocznego projektu Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, a także koordynacja oraz czuwanie nad jego realizacją.

W roku 2021 w Polsce wzrosła liczba osób doznających przemocy i osób stosujących przemoc, jednak największy wzrost nastąpił w związku z liczbą porad udzielonych osobom współuzależnionym. Członkowie komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, jeżeli pracują w PK są również, w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie, zobowiązani do uruchomienia procedury „Niebieskie Karty”. W roku 2020 i 2021, ze względu na pandemię Covid-19, dane mogą nie odzwierciedlać problemu.

⇒ Placówki leczenia odwykowego, z których korzystają mieszkańcy

W gminie Lisków funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej świadczący usługi dla ludności w zakresie opieki zdrowotnej. Opiekę lekarską zapewniają lekarze: lekarz chorób wewnętrznych, pediatra, lekarz ginekolog oraz stomatolog. W SPZOZ zatrudnione są pielęgniarki zabiegowe, pielęgniarki środowiskowe, które odwiedzają chorych w ich miejscu zamieszkania, a także pielęgniarka szkolna i położna. Ponadto w Liskowie funkcjonuje Zakład Rehabilitacji Leczniczej, dwie apteki oraz dwa gabinety stomatologiczne.

Osoby uzależnione przyjmowane są do detoksykacji i leczenia do Wojewódzkiego Szpitala Psychiatrycznego w Sokołowie.

Tab. 6. Dane dotyczą liczby osób przyjętych w poszczególnych latach do placówek stacjonarnych leczenia odwykowego.

	2019	2020	2021
Liczba osób objętych terapią	6	0	0
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	2	0	0
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	0	0	0

⇒ Ośrodek Pomocy Społecznej

Tab. 7. Zadania realizowane przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Liskowie.

	2019	2020	2021
Liczba rodzin objętych pomocą	104	162	175
Liczba rodzin z problemem alkoholowym	10	11	25
Liczba rodzin z problemem narkotykowym	0	0	0
Liczba rodzin z problemem przemocy w rodzinie	1	1	1

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Liskowie realizuje zadania z zakresu pomocy osobom i rodzinom w celu przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Ośrodek wypełnia zadania pomocy społecznej określone w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. wraz z późn. zm., ustawie o świadczeniach rodzinnych z dnia 28 listopada 2003 r. z późn. zm., ustawie o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci z 11 lutego 2016 r., ustawie o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005r, a także ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

W szczególności zadania realizowane są poprzez tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym poprzez rozbudowę niezbędnej infrastruktury socjalnej, diagnozę, analizę i ocenę zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej, przyznawanie i wypłacanie przewidzianych ustawą świadczeń, pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, pracę socjalną rozumianą jako działalność zawodową mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje programy z zakresu przeciwdziałania przemocy i narkomanii, podejmując współpracę z organizacjami pożytku publicznego i stowarzyszeniami, Kościołem katolickim i innymi związkami wyznaniowymi, a także z osobami fizycznymi i prawnymi. Ponadto pracownicy GOPS zajmują się tworzeniem i wdrażaniem projektów socjalnych i programów dotyczących wsparcia i pomocy na rzecz rodzin niewydolnych wychowawczo, ubogich oraz zagrożonych patologiami społecznymi i marginalizacją. Realizowane są działania profilaktyczne wspólnie z GKRPA oraz policją na rzecz dzieci i młodzieży ze środowisk szczególnie narażonych na uzależnienia.

⇒ Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie i grupy robocze

Tab. 8. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

	2019	2020	2021
Liczba nowych Niebieskich Kart	5	5	4
Liczba NK w rodzinie z problemem alkoholowym	5	5	4

Zespół do spraw przemocy w rodzinie znajduje się w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Do zespołu wpływają Niebieskie Karty założone zazwyczaj przez Policję podczas interwencji domowej. Po wpłynięciu karty zwołuje się zespół, który ustala program działania i ustala terminy spotkań grup roboczych. Na grupę roboczą zaprasza się ofiarę przemocy, a wzywa sprawcę przemocy. Kolejny etap to praca z ofiarą i sprawcą przemocy. Jak ma ta praca wyglądać ustala się podczas spotkania.

3. Analiza badanych problemów oraz cele możliwe do osiągnięcia

Problemy wynikające z diagnozy (analiza każdego problemu wynikającego z diagnozy)	Cele możliwe do osiągnięcia (każdy problem ma opisane cele)
Dorośli respondenci zwracają uwagę na problem picia alkoholu przez młodzież.	<u>Cel główny:</u> ograniczenie liczby pijących nieletnich <u>Cel szczegółowy:</u> - zapewnienie udziału w programach rekomendowanych
Coraz niższy wiek inicjacji alkoholowej.	<u>Cel główny:</u> Podniesienie wieku inicjacji alkoholowej <u>Cel szczegółowy:</u> - zapewnienie udziału w programach rekomendowanych,

	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie rodzicom spotkań z psychologiem
<p>Wzrost spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy.</p>	<p><u>Cel główny:</u></p> <p>ograniczenie wzrostu spożycia alkoholu wśród mieszkańców gminy</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie udziału w edukacji publicznej nt. problemów związanych ze spożywaniem alkoholu - zapewnienie udziału w kampaniach społecznych
<p>Zauważa się przypadki sprzedaży alkoholu nieletnim.</p>	<p><u>Cel główny:</u></p> <p>ograniczenie sprzedaży alkoholu nieletnim</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -realizacja szkoleń dla osób handlujących alkoholem - kontrole punktów sprzedaży alkoholu
<p>Nadmierne korzystanie z internetu i gier komputerowych.</p>	<p><u>Cel główny:</u></p> <p>Zmniejszenie liczby godzin spędzanych przed internetem.</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Udział uczniów w programach rekomendowanych, - zapewnienie kontaktu z psychologiem,
<p>Brak sprzeciwu i akceptacja picia alkoholu przez dzieci ze strony dorosłych, w tym rodziców</p>	<p><u>Cel główny:</u></p> <p>ograniczenie akceptacji rodziców dla picia alkoholu przez ich dzieci</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie udziału w programach dla rodziców

	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie udziału w kampaniach społecznych - zapewnienie wsparcia psychologa
<p>Wśród badanych są osoby dorosłe osoby zażywające marihuanę i ekstazy.</p>	<p><u>Cel główny:</u></p> <p>Zminimalizowanie zainteresowania narkotykami</p> <p><u>Cele szczegółowe:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Kontakt z psychologiem, psychoterapeutą - Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych

4. Zadania Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

⇒ Zadania realizowane w ramach ustawy o wychowaniu w trzeźwości przeciwdziałaniu alkoholizmowi

Udzielenie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator
1.	<p>- realizacja programów/warsztatów w zakresie uzależnień</p> <p><u>Adresaci zadania:</u></p> <p>dzieci i młodzież oraz osoby dorosłe współuzależnione</p>	<p>Liczba uczestników</p> <ul style="list-style-type: none"> - dorosłych - dzieci 	<p>psycholog</p> <p>terapeuta</p>
3.	<p>Organizowanie dla dzieci i młodzieży pochodzących ze środowisk zagrożonych problemami uzależnień i</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Liczba różnych form wypoczynku - Liczba odbiorców wdrażanych 	<p>GKRPA</p> <p>OPS</p>

przemocą w rodzinie różnych form wypoczynku z programami socjoterapeutycznymi	działań	
---	---------	--

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działania na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator
1.	- realizacja programów rekomendowanych z zakresu profilaktyki uzależnień od alkoholu i narkotyków <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie, rodzice, nauczyciele	- Liczba osób objętych działaniami profilaktycznymi, - Liczba osób przeszkolonych do realizacji profilaktycznych programów	instruktorzy programu
2.	- organizowanie działań profilaktycznych z elementami pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży <u>Adresaci zadania:</u> uczniowie szkół, rodzice	Liczba osób uczestniczących w zajęciach	nauczyciele trenerzy sportowi
3.	- organizowanie szkoleń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w tym behawioralnych <u>Adresaci zadania:</u> członkowie GKRPA, sprzedawcy napojów alkoholowych, nauczyciele, pedagodzy oraz osoby realizujące	Liczba osób objętych działaniami profilaktycznym i edukacyjnymi Liczba szkoleń/warsztatów	osoby z odpowiednimi kwalifikacjami

	gminny program np. GOPS,		
4.	- upowszechnianie wiedzy nt. spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FASD) <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba szkoleń dla osób dorosłych Liczba szkoleń dla młodzieży	osoby z potwierdzonymi kwalifikacjami
5.	- udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach społecznych, w tym w organizowanych przez organizowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Rzecznika Praw Dziecka <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba materiałów informacyjno- edukacyjnych przekazanych podczas kampanii Liczba kampanii	GKRPA GOPS
6.	Programy/zajęcia w zakresie uzależnień behawioralnych <u>Adresaci zadania:</u> Adresaci zadania: mieszkańcy Gminy	Liczba szkoleń dla osób dorosłych Liczba szkoleń dla młodzieży	osoby z potwierdzonymi kwalifikacjami

Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator
1.	Współpraca z organizacjami i innymi podmiotami działającymi w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w tym behawioralnych i przemocy w rodzinie.	- Liczba podmiotów - Liczba uczestników	GKRPA OPS

Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i art. 15 ustawy (zakaz reklamy i sprzedaży alkoholu nieletnim) oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego

Zadanie to oznacza, iż w przypadku złamania zakazów promocji i reklamy napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży alkoholu niepełnoletnim lub nietrzeźwym, sprzedaży pod zastaw i na kredyt, gmina może podejmować interwencje oraz występować przed sądem jako oskarżyciel publiczny, czyli występować bezpośrednio do sądu z aktem oskarżenia. Najpopularniejszą formą działań gmin w omawianym zakresie jest zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 43 lub art. 45 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.⁵⁾

Lp.	Zadanie	Wskaźniki realizacji zadań	Realizator
1.	- kontrole zasad i warunków wydawania zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba zaplanowanych kontroli liczba zrealizowanych kontroli	GKRPA
2	- organizowanie szkoleń dla właścicieli, sprzedawców napojów alkoholowych <u>Adresaci zadania:</u> przedsiębiorcy prowadzący sprzedaż napojów alkoholowych	Liczba szkoleń	osoby z potwierdzonymi kwalifikacjami
3.	- podejmowanie interwencji spowodowanych zakłóceniem porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe lub będące pod wpływem substancji psychoaktywnych, lub będących sprawcami przemocy <u>Adresaci zadania:</u> mieszkańcy Gminy	Liczba interwencji nie mam wiedzy na ten temat nigdy nie było interwencji ze strony mieszkańców	Policja

5)⁵⁾ *Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku, PARPA Warszawa 2021.*

⇒ Zadania realizowane w ramach Narodowego Programu Zdrowia

Konieczność realizacji zadań, które zapewnią skuteczne egzekwowanie przepisów **w zakresie zmniejszenia dostępności fizycznej alkoholu** znalazły się również w NPZ. Zadania te umieszczone są w Wykazie zadań służących realizacji celu operacyjnego 2: Profilaktyka uzależnień – zintegrowane przeciwdziałanie uzależnieniom, uzależnienie od alkoholu. Badania ostatnich dziesięcioleci przyniosły wiele informacji dokumentujących silną zależność między poziomem konsumpcji alkoholu, a wieloma problemami zdrowia i porządku publicznego. Wzrost liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych, przedłużenie godzin ich otwarcia, samoobsługa prowadzą do wzrostu konsumpcji, natomiast ograniczenie dostępności – do jej spadku.

LP	Propozycje działań w zakresie ograniczenia dostępności alkoholu
1.	Obniżenie liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych pozostających poza obiegiem prawnym (niewykorzystanych).
2.	Ograniczenie godzin nocnej sprzedaży napojów alkoholowych w placówkach detalicznych (w sklepach, w tym na stacjach paliw).

5. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień

6. Koordynowanie zadań Programu

7. Finansowanie zadań Programu

8. Ewaluacja realizacji zadań.

9. Materiały źródłowe

5. Zasoby Gminy w rozwiązywaniu problemów uzależnień

o Analiza SWOT

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów działań w pracach nad Gminnym Programem była analiza SWOT, oceniająca zarówno wewnętrzne, jak i zewnętrzne czynniki wpływające na realizację zadań. Wyniki analizy są następujące:

Mocne strony	Szanse
Środki finansowe niezbędne do realizacji zadań.	Współpraca z organizacjami pozarządowymi, instytucjami i osobami fizycznymi działającymi na rzecz uzależnionych lub zagrożonych uzależnieniem
Obowiązek szkół w zakresie realizacji szkolnych rekomendowanych programów wychowawczo - profilaktycznych.	Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom.
Duża dostępność ofert szkoleń dla osób realizujących działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom, w tym behawioralnych i przemocy w rodzinie.	Współpraca z zespołem interdyscyplinarnym do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
Podnoszenie kwalifikacji przez przedstawicieli osób z realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.	Udział w kampaniach ogólnopolskich dotyczących przeciwdziałania uzależnieniom, w tym behawioralnym.
Działania komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.	
Działania OPS w zakresie pracy socjalnej i profilaktyki	
Słabe strony	Zagrożenia
Niska świadomość społeczna w zakresie problematyki nadużywania alkoholu i szkód nim spowodowanych.	Narastająca agresja i przemoc rówieśnicza dzieci i młodzieży.
Spoleczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu i nadmierowe używanie urządzeń elektronicznych szczególnie przez dzieci i młodzież.	Zjawisko przemocy w rodzinie.
Deficyty w zakresie wiedzy na temat FASD.	Szkody społeczne spowodowane zjawiskiem uzależnień behawioralnych.
Akceptacja sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.	Wzrost spożycia napojów alkoholowych w Gminie
	Niechęć do podejmowania leczenia przez uzależnionych oraz do współpracy w tym zakresie osób współuzależnionych.
Mało efektywna procedura zobowiązania do leczenia odwykowego.	Duże zaangażowanie uczniów w nadmierowe korzystanie z urządzeń elektronicznych.

- o Realizatorzy zadań Gminnego Programu:

Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Liskowie

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Szkoły podstawowe z terenu Gminy

Gminny Ośrodek Kultury

Gminna Biblioteka Publiczna

Policja

6. Koordynowanie zadań Programu

Koordynatorem realizacji zadań Gminnego Programu jest Pełnomocnik Wójta Gminy ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7. Finansowanie zadań Programu

1. Źródłem finansowania programu są środki finansowe wnoszone z tytułu rocznych opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

2. Zasady wynagradzania Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

a. Członkowie Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za udział w posiedzeniu Komisji otrzymują wynagrodzenie w wysokości 250,00 zł.

b. Wynagrodzenie, o którym mowa w pkt. 1, jest płacone przelewem na rachunek bankowy wskazany przez członka komisji.

c. Podstawą do wypłacenia wynagrodzenia, o którym mowa w pkt.1 jest lista obecności z posiedzenia Komisji.

d. Członkom Komisji uczestniczącym w naradach (szkoleniach) odbywających się poza terenem gminy Lisków przysługuje za zgodą Wójta Gminy zwrot kosztów przejazdu własnym pojazdem samochodowym według stawek określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r.

e. Należność, o której mowa w ust. 4 wypłacane będzie na podstawie rachunku, oświadczenia lub polecenia wyjazdu służbowego zaakceptowane przez Wójta Gminy Lisków bądź z jego upoważnienia przez inną osobę.

8. Ewaluacja realizacji zadań programu

Ewaluacja jest badaniem wartości programu. Polegać będzie na ocenie stopnia realizacji wskazanych w gminnym programie celów podjętych zadań i analizą przypisanych do każdego zadania wskaźników ich realizacji. Jest niezbędna w przygotowaniu raportu z wykonania w kolejnym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i wskazania efektów jego realizacji.

Komisja przygotowuje raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który Wójt Gminy przedkłada radzie Gminy w terminie do 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

9. Materiały źródłowe

1. Sierosławski J. Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. ESPAD 2019. Warszawa 2020.
2. J. Moskalewicz, J. Sierosławski, K. Dąbrowska, *Dostępność fizyczna alkoholu a szkody zdrowotne*, „Alkoholizm i narkomania”, tom 18, nr 4/2005.
3. Budowa gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych z wykorzystaniem metody drzewa problemów – drzewa celów. Katarzyna Łukowska, Katarzyna Okulicz-Kozaryn, Fundacja ETOH, Warszawa 2016.
4. Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2022 roku, PARPA Warszawa 2021.
5. Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. z 2021 r. poz. 642).
6. Strategia integracji i rozwiązywania problemów społecznych Gminy Lisków na lata 2021-2025.

Preliminarz wydatków

Ogólna kwota na działalność profilaktyczną - 70.000,00zł

1. Realizacja zadań Programu corocznie finansowana będzie ze środków pochodzących z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, w wysokości określonej w uchwale budżetowej Gminy Lisków.

2. Określone w ust. 1 środki finansowe są przeznaczone również na:

a) nagrody za udział w konkursach z zakresu profilaktyki uzależnień i przemocy w rodzinie organizowane w ciągu roku dla dzieci i młodzieży szkolnej,

b) finansowanie (dofinansowanie) pozalekcyjnych zajęć sportowych i materiałów pomocnych warsztatów z profilaktyki uzależnień oraz przemocy w rodzinie,

c) zakup materiałów informacyjnych w postaci broszur, ulotek, plakatów oraz wyposażenia i środków trwałych,

d) zakup programów profilaktycznych, materiałów edukacyjnych,

e) wynagrodzenia biegłych za sporządzenie opinii psychiatrycznej i psychologicznej oraz opłaty sądowe, na podstawie pism wpływających w ciągu roku - nałożenie obowiązku leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych,

f) koszty związane z obsługą zadań Programu w tym między innymi na doposażenie stanowisk pracy poprzez zakup sprzętu komputerowego z oprogramowaniem, artykułów biurowych i papierniczych, sprzętu biurowego, literatury i czasopism specjalistycznych.

3. Wynagrodzenie członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - za udział w posiedzeniu Komisji.

4. Wynagrodzenie Pełnomocnika Wójta Gminy ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

5. Szkolenia i delegacje w tym zwrot kosztów przejazdu Pełnomocnika Wójta Gminy ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych będą realizowane na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 29 stycznia 2013 r. w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej.

UZASADNIENIE

do Uchwały Nr XXXV/307/2022

RADY GMINY LISKÓW

z dnia 30 marca 2022 r.

Konieczność stworzenia nowego Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii nałożyła ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o zmianie ustawy o zdrowiu publicznym oraz niektórych innych ustaw. Ustawa ta określa zasadnicze zmiany w ustawach: o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z dniem 1 stycznia 2022 roku, w miejsce Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowego Biura Przeciwdziałania Narkomanii zostało utworzone Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), które prowadzić będzie działalność w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych. Zmiana ta była od wielu lat wyczekiwana przez samorządy gminne. KCPU zajmować się będzie kompleksowo przeciwdziałaniem problemowemu używaniu substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych.

Samorządy gminne są zobowiązane nie później niż do 31 marca 2022 roku przyjąć nowe, wspólne gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii.

Ważnym elementem nowych gminnych programów stają się również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym art. 4¹ ust. 1 pkt 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, które otrzymało brzmienie „Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkolnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Przyjmowanie na czas czterech lat nowych gminnych programów profilaktycznych i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii było również wskazywane przez samorządy gminne.

Finansowanie nowych gminnych programów pozostaje ze środków z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, co sprawi, że placówki oświatowe będą częściej realizowały programy związane z narastającymi problemami uzależnień behawioralnych.

Do nowego programu dołączono dane liczbowe, zebrane od podmiotów realizujących zadania w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, dotyczące całego 2021 roku, co nie było możliwe podczas konstrukcji programu na rok 2022 (program był konstruowany w roku 2021). Dane dotyczą lat 2019-2021 i pokazują dynamikę problemów. Wykazana tendencja wzrostowa poszczególnych problemów pozwala na bardziej precyzyjne zaplanowanie zadań. Daje to szansę na skuteczniejsze, nacelowane na zdefiniowany problem działania i w efekcie uzyskanie oczekiwanych efektów, rozwiązań.

Program profilaktyki określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki uzależnień. Jest ona zgodna z kierunkami określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2021-2025. Wskazuje zadania na rzecz zintegrowanych przeciwdziałań uzależnieniom w tym: **uzależnieniom od tytoniu (nikotyny)**, od alkoholu od uzależnień behawioralnych i od narkotyków. Wszystkie te zagadnienia zawarte są w celu operacyjnym 2 Narodowego Programu Zdrowia: Profilaktyka uzależnień.

Obowiązek podejmowania działań zmierzających do ograniczenia spożycia napojów alkoholowych wynika z ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi w art. 1.1; art. 2.4. Natomiast z art. 12 ust. 7 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wynika nakaz uwzględniania w gminnych programach profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, usytuowania miejsc sprzedaży, podawania i spożywania napojów alkoholowych oraz godzin sprzedaży nocnej napojów alkoholowych, w nowym Programie jest podkreślone.

Projekt Programu na **lata 2022- 2025** został pozytywnie zaopiniowany przez Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

W świetle powyższych argumentów podjęcie uchwały w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022- 2025 jest zasadne.